

BIJ HET OVERLIJDEN VAN J.A.A. VAN DOORN

We hebben in de redactie kort gediscussieerd of het wel een goed idee was om uitgebreid aandacht te besteden aan het overlijden van Jacques van Doorn. Niet omdat wij ook maar enig moment twijfelen over zijn uitzonderlijke betekenis voor de Nederlandse sociologie, maar omdat Jacques zelf de laatste jaren zo nadrukkelijk aangaf zich niet meer als socioloog te beschouwen. Sterker nog, hij meende dat de sociologie als discipline weinig toekomst meer had aangezien collectiviteiten verdampten “door de toegenomen keuzevrijheid en diversiteit”. Van Doorn schetste in zijn laatste werk het beeld van moderne mensen die hun eigen leven geheel naar eigen inzichten kunnen en willen inrichten. Voor een sociologie die zich baseert op instituties en structuren zou er daarom weinig plaats meer zijn.

Van Doorn herdenken in *Sociologie* heeft dus mogelijk iets van het door een dominee laten begraven van een atheïst. Maar we laten ons daardoor niet weerhouden: Van Doorns *historical turn* heeft hem naar ons idee niet van de sociologie vervreemd. Integendeel, we hebben bij *Sociologie* een zwak voor een historisch-sociologische aanpak.

De diskwalificatie van de sociologie door Van Doorn past naar ons idee overigens goed in zijn biografie. Waar anderen de nadruk hebben gelegd op de continuïteit in zijn werk en de standvastigheid in zijn opinies (“altijd kritisch ten aanzien van de snel wisselende tijdgeest”), daar willen wij benadrukken dat zich ook opmerkelijke verschuivingen in zijn sociologische inzichten hebben voorgedaan. De belangrijkste is wel van directeur van het ISONEVO die overtuigd was van de waarde van de socioloog als ingenieur van het sociale tot de liberale socioloog die zich scherp keerde tegen het planningsdenken en de achterliggende opvattingen over de maakbaarheid van mens en maatschappij.

Een dergelijke verandering, die deels parallel liep met wisselende stemmingen in de samenleving, is wat ons betreft geen teken van karakterzwakte maar van analytische kracht, van voortschrijdend inzicht. Van Doorn was een te groot socioloog om dogmatisch te zijn – en had de sensitiviteit om zijn tijd te verstaan.

Jan Willem Duyvendak, voorzitter redactie *Sociologie*

Sociologie, jaargang 4 — 2008 | 4

pp. 395